

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտող թյան թեման՝ Անգլերենի
իմացող յոլանդացի աշակերտներ
միջմշակության 2 փուլների
ընթացքում

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Գասպարյան Ռիփսիկ
Դպրոց՝ Արմավիր քաղաքի թիվ 4 ազգ
դպրոց

Մենթոր՝ Անի Իսկանդարյան

ԱՐՄԱՎԻՐ 2023

Բ ո վ ա ն դ ա կ ու թ յ ու ն

Ն եր ա ծ ու թ յ ու ն	3
Գ լ ու իս 1. Ա ն գ լ եր ե ն ի ի մ ա գ ու թ յ ու ն ը առ օր յ ա կ յ ա ն ք ու մ մ ի ջ մ շ ա կ ու թ ա յ ի ն շ փ ու մ ն եր ի ը ն թ ա գ ք ու մ	5
Գ լ ու իս 2. Օ տ ա ր լ ե գ վ ի ու ն ու ն գ մ ա ն մ ե թ ո դ ն եր ի տ ե ս ա կ ն եր ը	9
Ե գ ր ա կ գ ու թ յ ու ն	15
Օ գ տ ա գ ո թ վ ա ծ գ ա ն կ	16
	գ ր ա կ ա ն ու թ յ ա ն

Ն ե ր ա ծ ո ւ թ յ ո ւ ն

Օտար լեզուների եւ մասնավորապես անգլերենի ուսուցումը հանրակրթական անհրաժեշտ բաղադրիչներից մեկն է: Դժվար է գերազանահատել օտար լեզուների ուսումնասիրության անհրաժեշտությունը և դրանց կիրառական նշանակությունը՝ որպես հաղորդակցման, ճանաչման, ինքնադրսևորման միջոց: Օտար լեզուների իմացությունը կարևոր է նաև առօրյա կյանքում, միջանձնային և միջմշակութային շփումների ընթացքում: Այս առումով առաջնային պայման է պատշաճ մակարդակով օտար լեզուների՝ հատկապես որպես միջազգայնորեն հաստատված լեզուների տիրապետումը: Տրամաբանական է, որ ներկայումս աշխարհի քաղաքակիրթ երկրներում օտար լեզվի դասավանդումը դրված է շատ ուրջ հիմքերի վրա, և այժմ նույնիսկ ոչ թե երկլեզվությունը, այլ բազմալեզվությունն է կրթության համակարգում շրջանառվող առանցքային հասկացությունը: Եվ որպեսզի հնարավոր լինի հասնել իրական արդյունքների, այսինքն սովորողը ձեռք բերի կայուն գիտելիքներ, զարգացնի կարողություններն ու հմտությունները և կարողանա դրանք կիրառել իրական կյանքում, պետք է հաշվի առնել տարբեր գործոններ, այդ թվում նաև ճիշտ մեթոդի ընտրությունը, որը խթանող դեր է կատարում ուսուցման և ուսումնառության գործընթացում:

Օտար լեզուների դասավանդման նպատակն է ձևավորել տարբեր լեզուների տիրապետող անձ, որն ունակ է հաղորդակցվել և գործել ժամանակակից բազմալեզու և բազմամշակույթ աշխարհում:

Օտար լեզուներին և մասնավորապես անգլերենին
նուսուցումը հանրակրթության անհրաժեշտ
բաղադրիչներինց մեկն է: Դժվար է գերազանատել
օտար լեզուներին նուսումնասիրության
անհրաժեշտությունը և դրանց կիրառական
նշանակությունը՝ որպես հաղորդակցման,
ճանաչման, ինքնադրսևորման միջոց: Օտար
լեզուներին իմացությունը կարևոր է նաև առօրյա
կյանքում, միջանձնային և միջմշակութային
շփումներին ընթացքում: Այս առումով առաջնային
պայման է պատշաճ մակարդակով օտար լեզուներին՝
հատկապես որպես միջազգայնորեն հաստատված
լեզուներին տիրապետումը:

Տրամաբանական է, որ ներկայումս, աշխարհի
բաղաքակիրթ երկրներում օտար լեզվի
դասավանդումը դրված է շատ ներքինի վրա, և
այժմ նույնիսկ ոչ թե երկլեզվությունը, այլ
բազմալեզվությունն է կրթության համակարգում
շրջանավոր առանցքային հասկացությունը: Եվ
որպեսզի հնարավոր լինի հասնել իրական
արդյունքների, այսինքն սովորողը ձեռք բերի
կայուն գիտելիքներ, զարգացնի
կարողություններն ու հմտությունները և
կարողանա դրանք իրական կյանքում կիրառել պետք
է հաշվի առնել տարբեր գործոններ: Անգլերենին,
ինչպես նաև մյուս օտար լեզուներին դասավանդման
գործընթացը հանրակրթական դպրոցում
նպատակառոտ դրված է սովորողների մոտ
հաղորդակցական կարողություններ
զարգացնելու բոլոր բաղադրիչներով
լսել /նկնկնդրել, խոսել, կարդալ /ընթերցել, գրել:
Միայն լեզվական գործունեության այս չորս
տեսակների համադրությունն է, որ
հնարավորություն է տալիս ստեղծել բնական

լ Ե զ վ ա կ ա ն մ ի ջ ա վ ա յ ռ ի մ ո ղ Ե լ և շ փ մ ա ն հ ա մ ա ռ ա ն հ Ր ա ժ Ե շ տ պ ա յ մ ա ն ն Ե Ր :

Ա ն հ ա տ ա կ ա ն հ Ե տ ա զ ո տ ա կ ա ն ա շ խ ա տ ա ն ք ո ւ մ դ ի տ ա Ր կ վ ո ւ մ Ե ն ա Ր դ ի դ ա ս ա վ ա ն դ մ ա ն մ Ե թ ո ղ ն Ե Ր ի կ ի Ր ա ռ մ ա մ ք օ տ ա Ր լ Ե զ վ ի ք ա ռ ա պ ա շ ա Ր ի մ ա տ ո ւ ց մ ա ն ա Ր դ յ ո ւ ն ա վ Ե տ մ ի ջ ո ց ն Ե Ր ն ո ւ ս կ զ ք ո ւ ն ք ն Ե Ր ը , ի ն չ պ Ե ս ն ա և ն Ե Ր կ ա յ ա ց վ ո ղ մ Ե թ ո ղ ն Ե Ր ի ք ո վ ա ն դ ա կ ո ւ թ յ ո ւ ն ը , ա ռ ա ն ձ ն ա հ ա տ կ ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե Ր ը , դ ա ս ա վ ա ն դ մ ա ն ք ա յ լ Ե Ր ի հ ա ջ ո Ր դ ա կ ա ն ո ւ թ յ ո ւ ն ը , դ ա ս ա ժ ա մ ի ա Ր դ յ ո ւ ն ա վ Ե տ օ գ տ ա զ ո Ր ծ ո ւ մ ը , ն յ ո ւ թ ի ճ ի շ տ ք ա շ խ ո ւ մ ը ժ ա մ ա ն ա կ ի մ Ե ջ և ա յ լ մ Ե թ ո ղ ա կ ա ն ն Ր ք ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե Ր : Ա ն դ Ր ա դ ա Ր ձ Ե կ ա տ ա Ր վ ո ւ մ ն ա և ո ւ ս ո ւ ց մ ա ն ո ճ Ե Ր ի ն , ո Ր ո ն ք մ Ե թ ո ղ ի ը ն տ Ր ո ւ թ յ ա ն հ ի մ ք ո ւ մ Ե ն : Դ Ր ա ն ց ո վ Ե ն պ ա յ մ ա ն ա վ ո Ր վ ա ծ ն ա և դ ա ս ա վ ա ն դ ո ղ ի և ս ո վ ո Ր ո ղ ի դ Ե Ր ը , ի Ր ա վ ո ւ ն ք ն Ե Ր ն ո ւ պ ա Ր տ ա կ ա ն ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե Ր ը դ ա ս ա վ ա ն դ մ ա ն գ ո Ր ծ ը ն թ ա ց ո ւ մ :

**Գ լ ո ւ խ 1. Ա ն գ լ Ե Ր Ե ն ի
ի մ ա ց ո ւ թ յ ո ւ ն ը ա ռ օ Ր յ ա կ յ ա ն ք ո ւ մ
մ ի ջ մ շ ա կ ո ւ թ ա յ ի ն շ փ ո ւ մ ն Ե Ր ի
ը ն թ ա ց ք ո ւ մ**

Չ ա յ տ ն ի Ե , ո Ր օ տ ա Ր լ Ե զ ո ւ ն , ո Ր պ Ե ս ո ւ ս ո ւ մ ն ա կ ա ն ա ռ ա Ր կ ա , ն պ ա ս տ ո ւ մ Ե ս ո վ ո Ր ո ղ ն Ե Ր ի ը ն դ հ ա ն ո ւ Ր կ Ր թ ո ւ թ յ ա ն ը , զ ա Ր գ ա ց ն ո ւ մ ն Ր ա ն ց ճ ա ն ա չ ո ղ ա կ ա ն կ ա Ր ո ղ ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե Ր ը , խ ո ս ք ն ո ւ մ տ ա ծ ո ղ ո ւ թ յ ո ւ ն ը , ո ւ ս տ ի և օ տ ա Ր լ Ե զ վ ի դ ա ս ա վ ա ն դ մ ա ն ը ն թ ա ց ք ո ւ մ կ ա Ր Ե լ ի Ե ս ո վ ո Ր ո ղ ի մ ո տ

զարգացնել մի շարք այլ և րացուցիչ կարողություններ: Սակայն, ինչպես գիտենք, ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը կախված է միայն շահառու մեկ կողմից: Միայն սովորողի կամ բացառապես ուսուցչի ջանքերով հնարավոր է հաջողել: Այս համատեքստում կարևոր կլինի ասել, որ դասավանդման մի շարք հնարների, զանազան գործիքների կիրառումը ուսուցչին թույլ են տալիս կառավարելի դարձնել դասարանը: Եթե դասը հետաքրքիր է, ակտիվ, ապա սովորողը հաճույքով է մասնակցում դասին:

Մ. Դորշը տարբերակում է լեզվի ձեռքբերում և լեզվի սովորում հասկացությունները /*acquisition and learning*/: Նա կարծում է, որ լեզվի ձեռքբերումը չգիտակցված գործընթաց է, որի հիմքում անգիր արված բառերն ու արտահայտություններն են, լսողական և տեսողական ընկալումը, ինչպես մայրենի լեզվի դեպքում է: Լեզվի սովորումը ենթադրում է յուրաքանչյուր բառի, արտահայտության, մտքի և խոսքի գիտակցված սովորում, կառուցում և շարադրում:

Ուսուցման ոճերի վերաբերյալ շատ տարբեր մոտեցումներ և տեսություններ կան: Մարգանն առաջարկում է, որ ցածր ունակություններով աշակերտներին ուսուցանել «փակ» առաջադրանքների միջոցով: «Փակ» առաջադրանքն ունի հատուկ կառուցվածք և հրահանգների մի շարք՝ աշակերտներին հստակ պատկերացում տալու համար, թե ինչպես պետք է մոտենալ առաջադրանքին և կատարել այն: Այնուհետև, Մարգանն առաջարկում է բարձր ունակություններ ունեցող աշակերտներին հանձնարարել «բաց» առաջադրանքներ՝ թույլ տալով աշակերտներին զարգացնել անալիտիկ մտածողությունը:

Ուսուցման այս ոճը մեծապես կենտրոնացած է սովորողի վրա, և ուսուցիչը պետք է ընտրի դասավանդման ոճը՝ համապատասխանելով դասարանի աշակերտների ունակությամբ ունենալով կարողությունները:

Նորարարական տեխնոլոգիաներով համալրված այս դարում օտար է զվի դասավանդման խնդիրները նոր մարտահրավերներ են առաջադրում արդի տեսաբաններին: Լեզվուսուցման ընթացքում կիրառվում են տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաներ, փորձ է արվում մշակել ու դասավանդման նոր ձևեր, մեթոդներ, մոտեցումներ և այլն: Լեզվի դասավանդման պատմության ընթացքում դասավանդողները կիրառել են տարբեր մեթոդներ, պարբերաբար անցում կատարել նորագույն մեթոդների, իսկ ժամանակն ու նոր սերունդներին պահանջները հղկել են բառապաշարի և լեզվական կանոնների մատուցման ձևերը՝ դրանք զուգահեռելով ժամանակակից տեխնիկայի և սարքավորումներին առաջարկած հնարավորությունների հետ: Նորովի մատուցելու և դասավանդման արդյունավետությամբ արձրացնելու ձգտումը և լեզվուսուցանողներին դրդել է նոր սկզբունքներ և մարտավարություններ մշակել, որոնցից հաջողվածները լայն տարածում և կիրառություն են գտել, լրացվել, վերամշակվել և վերածվել մեթոդների:

Մեթոդաբանական գրականության մեջ տարբերակվում են լեզվուսուցման երեք առանցքային մոտեցումներ՝ կառուցվածքային (լեզվուսուցողի տարկվում է որպես քերականական տարրերի կապակցման համակարգ), գործառնական (լեզվուսուցողի տարկվում է որպես որոշակի գործառնական թնեքի արտահայտման և իրականացման

գործիք) և ինտերակտիվ (լեզուն դիտարկվում է որպես սոցիալական հարաբերությունների ստեղծման և հաստատման միջոց): Ելնելով լեզվուսուցման վերոհիշյալ մոտեցումներից՝ անգլիագիտական աղբյուրներում սովորաբար տարբերակում են երեք հիմնական մեթոդ՝ քերականական (grammatical method), հաղորդակցական (communicative method) և հանրային (public method): Ներկայումս ավելի մեծ հեղինակություն են վայելում նորարարական տեխնոլոգիաների հիման վրա ձևավորված համացանցային աղբյուրները, որոնք նույնպես օտար լեզուների ուսուցման արդյունավետ միջոց են:

Օտար լեզուների ուսուցման մեթոդաբանության պատմությունը գիտի օտար լեզուների ուսուցման առավել ռացիոնալ մեթոդ գտնելու բազմաթիվ ու բազմազան փորձեր:

Ամենահինը բնական մեթոդն էր, որը ոչնչով չէր տարբերվում այն մեթոդից, որով երեխային սովորեցնում էիր մայրենի լեզուն: Օտար լեզուն տիրապետում էր պատրաստի նմուշների ընդօրինակմանը, ուսումնասիրվածի հետևանքով նոր նյութի կրկնվող և վերարտադրմանը: Բնական մեթոդը, որը հետապնդում էր զուտ գործնական նպատակներ՝ ուսուցում, առաջին հերթին՝ հեշտ տեքստ խոսելու և կարդալու ունակություն, երկար ժամանակ բավարարում էր հասարակության կարիքները, որտեղ օտար լեզվի արդյունավետի մացությունը նրա արտոնությունն էր:

Դպրոցների առաջացման և օտար լեզվի՝ որպես ընդհանուր կրթական առարկա մտցնելու հետ, սկզբում նրանք նույնպես փորձեցին լեզուն սովորեցնել բնական ձևով, բայց այն շուտով

փոխարինվեց թարգմանության եղանակով, որը գերակշռում էր մինչև 19-րդ դարի կեսերը:

Չաջորդ հարյուր տարվա ընթացքում շարունակական պայքար էր ընթանում բնական, հետագայում ուղղակի և թարգմանական մեթոդների կողմնակիցների միջև: Յուրաքանչյուր մեթոդ ունի որոշակի պայմաններում օբյեկտիվ արժեք:

Ուղղակի մեթոդներն առավել նպատակահարմար են օգտագործել փոքր խմբերում, բազմալեզու կամ միալեզու դասարանում, եթե ուսուցիչը չի տիրապետում աշակերտների լեզվին՝ սահմանափակ շրջանակներում բանավոր լեզվի իմացությունն սովորեցնելու համար:

Չամեմատական մեթոդները կարող են կիրառվել միայն մեկ լեզու դասարանում, երբ ուսուցիչը խոսում է աշակերտների մայրենի լեզվով, և երբ ընդհանուր կրթական և գործնական նպատակներ են դրված, հատկապես ընկալունակ լեզվի տիրապետման առումով: Օգտագործվում են նաև խառը մեթոդներ՝ կախված օտար լեզվի ուսուցման նպատակներից և հատուկ պայմաններից:

Օտար լեզուների ուսուցման մեթոդաբանության պատմության իմացություննը կօգնի սկսնակ ուսուցչին ավելի ազատ կողմնորոշվել դասավանդման մեթոդների ընտրության հարցում, դրանք ռացիոնալ կերպով համատեղել իրենց աշխատանքում և գիտակցաբար ուստեղծագործաբար կիրառել իրենց աշխատանքում:

Ելնելով իրենց տարիքային հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկություններից՝ աշակերտները միջտ հետաքրքրված են խաղերով կամ խաղային իրադրություններով, քանի որ վերջիններս

ն Լ ս ո Լ ց ո Լ մ ը դ ար ձ ն ո Լ մ Ե ն ա վ Ե Լ ի հ Ե տ ա ք ը ք ը ր ա շ ար ժ
և ս տ Ե դ ծ ա գ ո թ ծ ա կ ան :

Ո ս ո Լ ց մ ան գ ո թ ծ ը ն թ ա ց ն առ ա վ Ե Լ ար դ յ ո Լ ն ա վ Ե տ
կ ա գ մ ա կ Ե թ ա Ե Լ ո Լ հ ա մ ար առ ան ձ ն ա կ ի
ն շ ան ա կ ո Լ թ յ ո Լ ն ո Լ ն ի ո Լ ս ո Լ ց մ ան ն պ ա տ ա կ ի ն
ծ առ ա յ ո ղ ճ ի շ տ մ Ե թ ո դ ա կ ան հ ն ար ի ը ն տ թ ո Լ թ յ ո Լ ն ը :
Օ տ ար Լ Ե գ ո Լ ն Ե թ ի ո Լ ս ո Լ ց մ ան հ ի մ ն ա կ ան ն պ ա տ ա կ ը
հ ա ղ ո թ դ ա կ ց ա կ ան հ մ տ ո Լ թ յ ո Լ ն ն Ե թ ի ձ և ա վ ո թ ո Լ մ ն Է :
Օ տ ար Լ Ե գ ո Լ ն Ե թ ի ո Լ ս ո Լ ց մ ան ը ն թ ա ց ք ո Լ մ
հ ա ղ ո թ դ ա կ ց ա կ ան հ մ տ ո Լ թ յ ո Լ ն ն Ե թ ի ձ և ա վ ո թ Ե Լ ո Լ և
օ տ ար Լ Ե գ ո Լ ն Ե թ ի գ ո թ ծ ն ա կ ան կ ի թ առ մ ան հ ա մ ար
ան Ե թ կ ք ա յ Ե Լ ի ն շ ան ա կ ո Լ թ յ ո Լ ն ո Լ ն Ե ն հ ա տ կ ա պ Ե ս
դ Ե թ ա յ ի ն խ ա ղ Ե թ ը և ք առ ա խ ա ղ Ե թ ը :

<<Ա ս ա ի ն ձ և Ե ս կ մ ոռ ան ա մ , ց ո Լ յ ց տ ո Լ թ ի ն ձ , և Ե ս
կ հ ի շ Ե մ , մ ա ս ն ա կ ի ց դ ար ձ թ ո Լ , և Ե ս կ ս ո վ ո թ Ե մ >>:
Չ ի ն ա կ ան ա յ ս ա ս ա ց վ ա ծ ք ը Լ ա վ ա գ ո Լ յ ն ս Է
ար տ ա ց ո Լ ո Լ մ կ թ թ ո Լ թ յ ան ար դ յ ո Լ ն ա վ Ե տ
ի թ ա կ ան ա ց մ ան հ ի մ ն ա կ ան հ ա ղ թ ա թ ո Լ ղ թ ը : Ի ս կ
դ Ե թ ա յ ի ն խ ա ղ Ե թ ո Լ մ և ք առ ա խ ա ղ Ե թ ո Լ մ ա շ ա կ Ե թ տ ի
մ ա ս ն ա կ ց ո Լ թ յ ո Լ ն ն առ ա վ Ե Լ ա գ ո Լ յ ն ն Է :

Գլ ու խ 2. Օտար լեզվի ուսուցման մեթոդների տեսակները

Արդյունավետ ուսուցում կազմակերպելու, կրթության բովանդակությունը մատուցելու և կրթության նպատակներն իրականացնելու համար անհրաժեշտ են որոշակի մեթոդներ, հնարներ և ձևեր: Մեթոդներն ընտրությունը և կիրառությունը ինքնանպատակ չեն և կարող: Այն կապված է բազմաթիվ խնդիրների և նպատակների հետ, որոնք իրական լուծում կարող են ստանալ միայն հատուկ պլանավորված և կազմակերպված ուսումնական գործընթացի միջոցով:

Ուսուցիչը միակ մարդն է, որը կարող է լսարանը կենսունակ դարձնել եռանդուն կերպով դասավանդելով: Ուսուցչի հիմնական նպատակը սովորողների հետաքրքրասիրությունը շարժելն ու դասավանդման գործընթացն արդյունավետ դարձնելն է:

Այնուամենայնիվ, ինչպե՞ս պետք է ուսուցիչը կատարի իր առջև դրված այս դժվարին և պատասխանատու հանձնարարությունը: Որո՞նք են այն մարտավարությունները, որոնք ուսուցիչը պետք է կիրառի դասավանդելիս: Ինչպե՞ս պետք է հասնի բաղձալի արդյունքին: Այս բոլոր հարցերը ծագում են ուսուցչի մտքում դասավանդման ընթացքում: Սրանք են նաև այն հիմնական խոչընդոտները, որոնք ուսուցիչը պետք է հաղթահարի երեխաներին դասը ներկայացնելիս: Եթե դասի ներկայացումը արդյունավետ է, աշակերտները կարող են գիտել իքների ձեռքբերման միջոցով կյանքի կոչել իրենց կյանքի իրական նպատակները:

Ընդհանուր առմամբ, կարող ենք բացատրել դասավանդման ընթացքում կիրառվող հնարների դերը, որպես ընդհանուր դիզայն, թե ինչպես է դասը անցկացվելու կամ մատուցվելու ուսուցչի կողմից իր աշակերտներին: Դասավանդման գործընթացում հնարները կարող են նաև կոչվել այն կառուցվածքը, համակարգը, մեթոդները, տեխնիկան, ընթացակարգերը և գործընթացը, որն օգտագործում է ուսուցիչը՝ աշակերտներին ուսուցանելու ընթացքում: Ուստի ուսուցողական ռազմավարությունը նպատակաուղղված և որոշված գործողություններին ծրագրի է:

Գոյություն ունի լեզուն ուսումնասիրելու երեք մոտեցում և բոլոր մեթոդները պայմանականորեն բաժանվում են հետևյալ խմբերի.

Կառուցվածքային մոտեցում (լեզուն դիտվում է որպես քերականական էլեմենտների միմյանց կապակցված համակարգ):

Քերականական թարգմանության մեթոդ (The Grammar Translation Method)-Այս մեթոդը մեզ հայտնի է դեռ սովետական ժամանակներից, որը հիմնված է գրավոր թարգմանության և ընթերցանության վրա: Այս դեպքում սովորաբար կազմվում են տեքստեր, որոնք ուղղված են որոշ քերականական կանոնների մշակմանը: Հիմքում ընկած են բառուսուցումը, ուղղագրությունը, քերականությունն ու քերականորեն հարուստ տեքստերի գրավոր թարգմանությունը: Հիմա այս մեթոդն օգտագործվում է մեռած լեզուներն ուսումնասիրելու համար:

- Աուդիո-լեզվական մեթոդ (Audio-lingual method)

Այս մեթոդի էությունը նրանում է, որ սովորողն անընդհատ լսում ու կրկնում է օտար լեզվով ձայնագրությունը:

- Զամաչ ափո լ թյ ան մե թո դ (Proprioceptivemethod)

Մեթոդի նպատակն է միաժամանակ աշխատանքի մեջ ներգրավել ուղեղի ճանաչողական, նյարդաբանական և լսողական ֆունկցիաները: Այս մեթոդի կողմնակիցները պնդում են, որ սովորողն ուսուցման ընթացքում պետք է իր լեզուն, բանավոր խոսքն օգտագործի անընդհատ, նույնիսկ գրավոր առաջադրանքներ կատարելիս:

Ֆունկցիոնալ մոտեցում, որտեղ լեզուն հանդիսանում է որոշակի գործառնություն /ֆունկցիաների/ արտահայտման և իրականացման միջոց:

- Լեզվի իրավիճակային ուսուցում - Բանավոր մոտեցում (Situational language teaching(Oral approach)

Հիմնված է լեզվի կառուցվածքի վրա: Սովորողը կրկնություն միջոցով սովորում է առավելագույնս հաճախ օգտագործվող բառերն ու արտահայտությունները և դրանք անմիջապես օգտագործում պրակտիկայում: Այստեղ բանավոր խոսքը իշխում է գրավոր խոսքի վրա և առավելագույն ուշադրություն է դարձվում սխալների վրա, որոնք կարող են թույլ տրվել բանավոր խոսքի ընթացքում:

- Ուղղորդված պրակտիկա /փորձառություն / (Directed practice)

Այս դեպքում սովորողն անընդհատ կրկնում է արտահայտությունները մինչև վերջիններին մեխանիկորեն անգիր անելը: Այսպես տուժում է սովորողի բառապաշարն ու լեզվի ճկունությունը, սակայն հասնում ենք լեզվի հիմնային /բազային/ արտահայտությունների ավտոմատ տիրապետմանը:

Ինտերակտիվ մոտեցում. լեզուն հանդիսանում է սոցիալական հարաբերություններին ստեղծման ու հաստատման գործիք:

Ուղղակի մեթոդ (The direct method)

Նախատեսվում է, որ օտար լեզուն նուսուցանվում է մայրենի լեզվի նման, այսինքն ինքը, սովորեցնելու պրոցեսն անցկացվում է հենց օտար լեզվով, իսկ մայրենի լեզվի օգտագործումն այդ ընթացքում առավելագույնս բացառվում է: Մեթոդի գաղափարը օտար լեզվի «բնական» յուրացումն է, ինչպես մայրենի լեզվի դեպքում:

• **Չաջորդական լեզուների մեթոդ (The series method)**

Բառապաշարի հարստացումն հաջորդաբար կատարվող գործողություններն անընդհատ կրկնելով:

For example` Every day I get up at 8 o'clock, have a shower, dress, have breakfast and go to school. After school I come home have dinner and go to playground to play football with my friends and soon.

Այս նույն օրինակը կարելի է օգտագործել տարբեր ժամանակաձևերով բառերը և նախադասությունները ավելի և ավելի յուրացնելու համար:

• **Խոսակցական նուսուցում (Communicative language teaching)**

Նախատեսվում է նուսուցման սիրվող լեզվի օգտագործումը ոչ միայն հանձնարարություններ կատարելու. այլև դասավանդողի և մյուս սովորողների հետ շփվելու համար: Այն ներառում է այնպիսի ինտերակտիվ վարժություններ, ինչպիսիք են երկխոսությունները, դերախաղերը, խմբային աշխատանքները և այլն:

For example. PANTOMIME -when the pupils like to show the word, which they already have in their minds, to the others without speaking.

Լռու լեզուների մեթոդ (Silent Way)

Այս դեպքում նուսուցիչն ավելի շատ լռում է, քան խոսում: Արտասանությունը սովորեցնելով տարրական դասարաններում, նուսուցիչն

օգտագործում է տարատեսակ գունավոր աղյուսակներ, որտեղ ամեն մի գույնը կամ նշանը մի հնչյունն են նշանակում: Այս ճանապարհով էլ նոր բառեր են ուսուցանվում:

Բնական մոտեցում (Natural approach)

Շեշտը դրվում է այն հասկացության վրա, որ սովորողը կարող է սովորել ամեն ինչ: Ցանկացած նոր դաս պետք է հիմնված լինի նախորդ դասի վրա և լինի մատչելի յոլրացման համար:

Ֆիզիկական արձագանքման մեթոդ (Total Physical Response)

Առաջին փուլում սովորողները պասիվ են ընկալում նյութը՝ առանց այն օգտագործելու: Երկրորդ փուլում նրանք պետք է արձագանքեն որոշ բառերի, հատկապես բայերին, օրինակ, դրանք կատարելով: Եվ միայն այս երկու փուլը հաղթահարելուց հետո միայն սովորողներն իրենք են գործածում յոլրացրած նյութը:

Կարդալու և պատմելու մեթոդ (Teaching proficiency through Reading and Storytelling)

Համարվում է Ֆիզիկական արձագանքման մեթոդի ենթաճյուղ: Դասավանդողը հարուստ բառապաշարով փոքրիկ պատմություններ է պատմում սովորողներին, հետո էլ հարցեր տալիս պատմության վերաբերյալ: Վերջիններս պետք է պատասխանեն հարցերին օգտագործելով նյութի բառերը:

Ուսուցիչը ոչ միայն ասում, այլ նաև ներկայացնում և ցույց է տալիս, թե ինչ է սովորեցնում:

Ուսուցման գործընթացում հաշվի են առնվում սովորողների կարիքներն ու անհրաժեշտությունները, ինչպես նաև նրանց հմտություններն ու կարողությունները: Նա պետք է վստահ լինի, որ սովորողը յոլրացնի ամեն նյութ կախված նրա կարողություններից:

Փաստերը պետք է ներկայացնի իրականության հետ համադրելով և օրինակներ բերելով:

Նրանք պետք է օգտագործեն համապատասխան հնարներ և մեթոդներ ուսուցումը մատչելի և արդյունավետ դարձնելու համար:

Հատկապես պետք է ուշադրություն դարձնել ուսուցման սկզբունքների հետևյալ երեք փոփոխություններին.

1. Ուսուցումը պետք է լինի հետաքրքիր և գրավիչ,

2. Հաղորդել նոր տեղեկություններ և հետաքրքրություններն առաջացնել հին տեղեկության մասին,

3. Ստեղծել հնարավորություններ՝ տարբերակելու, կիրառելու և ուսուցանելու կյանքի նոր հմտությունները:

Կարևոր է նշել, որ յուրաքանչյուր մեթոդ ունի իր առավելություններ և դրանք խթանիչ դեր են հանդիսանում ու ոգևորում են յուրաքանչյուր սովորողի: Կախված դասապրոցեսից կիրառվում են տարբեր մեթոդներ:

Այստեղ կարող ենք բերել մի քանի մեթոդների օրինակներ.

Նախօրոք հանձնարարված է կարդալ տեքստը և պատասխանել հարցերին: Օրինակ, լրագրող բառը յուրացնելու համար կիրառել **ՄՏԱԳՐՈՅ** -Brainstorming մեթոդը.

News is brought to us by journalists. You can see them everywhere with their cameras, microphones and confusing questions. They report current events from all corners of our planet. They rush to hot war to inform us about victories and defeats, they reveal crimes. Some try to find out the truth, while others are after scandals. By their reports they form public opinion. It is not for nothing that politicians speak about information wars. Their work is very important as they leave us the records of the changing face of the world.

Պատասխանել հետևյալ հարցերին.

1. Ի՞նչ տեսակի նորություններ կնախընտրեիք լսել:

2. Ո՞վ է ձեր սիրելի լրագրողը և ինչու :

Փոխներգործուն ընթերցանության նշաններ -
Interactive reading guides

Փոխներգործուն ընթերցանության
նախադասությունը օգնում է աշակերտներին
ընթերցանությունն առավել արդյունավետ
դարձնել: Այս ռազմավարության կիրառումը
ներառում է հետևյալ քայլերը.

1. Աշակերտներին համառոտ ներկայացնել
ընթերցանության համար նախատեսված
առաջադրանքը:

2. Աշակերտներին համար փոխներգործուն
ընթերցանության նախադասությունը պետք է
կազմել այն յուրացնելու համար: Պետք է սովորողներին
օգնել կողմնորոշվել, թե կարդալու ընթացքում
ինչի վրա կենտրոնացնեն ուղղորդությունը և
յուրացնեն նյութի դյուրին թվացող
հատվածները: Օգտագործվում են հետևյալ
նշանները

Վիճակ է նրանց արդեն հայտնի:

+ինչն է նրանց հետաքրքիր,

-ինչն է հակասում պատկերացումներին

?ինչ կցանկանային իմանալ և այլն:

	+	-	?
Հատնի է, որ ...	Հետաքրքիր է, որ ...	Դա ինձ դուր չի գալիս ...	Կցանկանայի իմանալ ...

Այսպիսով, օտար լեզուներին ուսուցումը
այսօր պետք է անհրաժեշտություն լինի բոլորի
համար, յուրաքանչյուրը պետք է գիտակցի դրա
կարևորությունը: Սովորողը ինքը պետք է իր
համար գտնի համապատասխան մեթոդ:

ՕՐՎԱԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

Առարկան՝ անգլերեն

Դասարանը՝ 9-րդ

Դասի թեման՝ Why To Know Foreign Languages?

Դասի նպատակները .

ա/ակադեմիական՝

-Յարստացնել բառապաշարը

-Սովորել արտահայտել մտքերը թեմայի վերաբերյալ

-Չարգացնել հաղորդակցման կարողությունը բ/սոցիալական՝

-Չարգացնել վերարտադրողական և ընկալողական կարողություններ

Տնային աշխատանք Գրել շարահյուսությամբ "I want to know several foreign languages".

Ե Չ Ր Ա Կ Ա Ց Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Այսպիսով, ինչպես տեսանք, օտար լեզվի ուսուցման հիմնական նպատակը հաղորդակցողական հմտությունների ձևավորումն է, իսկ մնացած բոլոր խնդիրները (կրթական, դաստիարակչական, զարգացնող) լուծվում են գլխավոր նպատակի իրականացման ճանապարհին: Ուսուցչի խնդիրն է՝ յուրաքանչյուր աշակերտի համար ստեղծել այնպիսի միջավայր, օգտագործել այնպիսի մեթոդներ, որ յուրաքանչյուրին հնարավորություն կտա ցուցաբերել ակտիվությամբ և ստեղծագործական միտք:

Նորմոտեցումները օտար լեզվի դասավանդման պրոցեսում, ինչպիսիք են ակտիվ ուսուցումը, ինտերակտիվ մեթոդները, նոր ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների օգտագործումը, համացանցը, օգնում են իրականացնել դասավանդման աշակերտակենտրոն մոտեցում, ապահովում են անհատական ուսուցում՝ ելնելով սովորողի հնարավորություններից, մակարդակից,

հակումնէրից: Աշակերտակէնտրոն միջավայրում
համագործակցող աշակերտները ձեռք են բերում
ճանաչողական ակտիվութիւնը:

Օտար լեզվի ուսուցիչը պետք է լինի
մեթոդապես գրագետ, ժամանակակից
տեխնոլոգիաները ազատորէն տիրապետող և
կիրառող:

Ինչպէս դասավանդման ավանդական, այնպէս էլ
ժամանակակից հնարներն ունեն իրենց դրական և
բացասական կողմերը: Դասավանդման ընթացքում
որպէս հիմք են ծառայում ավանդական հնարները, և
դասավանդողները չպետք է ամբողջութեամբ
անտեսեն դրանք՝ ներառելով նորերը:
Այնուամենայնիվ, ուսուցման ժամանակակից
հնարները հարմար են ընթացիկ դարին համընթաց
քայլելու համար: Ուսուցիչները պետք է կիրառեն
տարբեր նորարարական մոտեցումներ ու
գաղափարներ՝ սովորողներին, հանձնարարվող
նյութը առավել հասանելի կերպով բացատրելու
համար: Նրանք պետք է գտնեն աշակերտներին
դասավանդելու ամենահարմար ու
ամենաարդյունավետ մոտեցումները:

Չէ՞ որ, ուսուցիչն այն անձնավորութիւնն է,
որը չափազանց կարևոր դեր է խաղում
աշակերտների կայացման և հաջողութիւնների
հասնելու գործում: Ուսուցման գործընթացում
տարատեսակ հնարների կիրառումը շատ կարևոր է
հատկապէս մեր օրերում, քանի որ որոշումներ
կայացնելու, խնդիրներ լուծելու
հմտութիւններն ու քննադատական,
վերլուծողական մտածողութիւնների
կարողութիւնները զարգացնելու գործում
լավագույնս համապատասխանում և արդյունավետ
կերպով աշխատում են դասավանդման բազմապիսի
տեխնոլոգիաների օգտագործումը:

Օգտագործված գրականություն ցանկ

1. Բաղդասարյան Յ. Հանրակրթական մեթոդիկները օտար լեզվի դասավանդման խնդրում // «Օտար լեզուն երը բարձրագույն դպրոցում» Երևան, ԵՊՀ հրատ., N 1 (18), 2015թ.
2. Nagaraj G. English Language Teaching: Approaches, Methods, Techniques.: Orient Blackswan, 1996.
3. <http://ysu.am/files/otar-lezvi-dasavandman>